

# Universitätsbibliothek Wuppertal

**Accipite studiosi omnes Auli Gellii noctes micantissimas**

**Gellius, Aulus**

**Impressum Venetiis, Anno d[omi]ni. M.D.IX. die. xx.Aprilis**

Liber decimusnonus

---

**Nutzungsrichtlinien** Das dem PDF-Dokument zugrunde liegende Digitalisat kann unter Beachtung des Lizenz-/Rechtehinweises genutzt werden. Informationen zum Lizenz-/Rechtehinweis finden Sie in der Titelaufnahme unter dem untenstehenden URN.

Bei Nutzung des Digitalisats bitten wir um eine vollständige Quellenangabe, inklusive Nennung der Universitätsbibliothek Wuppertal als Quelle sowie einer Angabe des URN.

[urn:nbn:de:hbz:468-1-475](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:468-1-475)

¶ Quod. M. Varro in herois uersibus obseruauerit rem nimis anxie & curiosa obseruationis. Cap. XV.



N longis uersibus qui hexametri uocantur: ite in senariis animaduertentur metrice duos primos pedes: item extremos duos habere singulas posse integras partes orationis: medios haud unquam posse. Sed constare eos semper ex uerbis aut diuisis aut mixtis: atque confusis. Metua Varro in libris disciplinarum scripsit obseruasse se in uersu hexametro: quod omni modo quintus semipes uerbum finiret: & quod priores quinque semipedes æque magnam uim haberent in efficiendo uersum: atque alii posteriores septem. Idque ipsum ratione quadam geometrica fieri differit.

AVLI GELLII NOCTIVM ATTICARVM COMMENTARII  
LIBER DECIMVS NONVS.

¶ Responso cuiusdam philosophi interrogati quam ob causam maris tempestate puluerat. Caput. I.



Auigabamus a Cassiopia ad brudusium mare ionium uioletum: & uastum: & iactabundum. Nox deinde quadam die primam secuta est: in ea fere tota uentus a latere seuiens nauem undis compleuerat. Tum postea quum plorantibus oibus nostris atque in sentina satis agentibus: dies quidem tandem illuxit. Sed nihil de periculo de sauitate remissum. Quin turbines etiam crebriores: & celum atrum: & fumigantes globi: & figurae quadam nubium metuendae: quas typhonas uocabant:

impedire imminereque: ac depressuram nauem uidebantur. In eadem fuit philosophus in disciplina stoica celebratus: quem ego athenis cognoueram: non parua uirum auctoritate: satisque attente discipulos iuuenes continentem. Eum tunc in tantis periculis: ique illo tumultu caeli marisque requirebam oculis scire cupiens quonam statu animi: & an intrepidus interitusque esset. Atque ibi hominem conspicimus impavidum & extritidum: ploratus quidem nullos sicut ceteri omnes: nec ullas eiusmodi uoces scientem: sed coloris & uultus turbatione: non multum a ceteris differentem. At ubi celum enituit: & deserbuit mare & ardor ille periculi deflagrauit: accedit ad stoicum graecus quispiam diues ex asia: magno (ut uidebamus) cultu paratuque rerum & familiae atque ipse erat multis corporis atque delitiis diffuens. Is quasi illudens. Quid hoc est inquit o philosophi: quod quum in periculis essemus: timuisti tu & palluisti? Ego neque timui nec pallui. Et philosophus aliquantulum contatus: an ridere ei conueniret. Si quid ego inquit in tanta uiolentia tempestatum uideor paulum pauefactus: non turpius rei ratione audienda dignus es. Sed tibi sane Aristippus ille discipulus prome responderit qui quum in simili tempore a simillimo tui homine interrogatus quare philosophus timeret: quum ille contra nihil metueret? Non eandem esse causam sibi

Sentina

extritidum

Questio  
quidam  
sunt  
Responso  
philosophi

sam sibi atque illi respondit. quoniam is quidem esset non magnopere sollicitus pro anima nequissimi nebulonis. Ipsum autem pro Aristippi anima timere. His tunc uerbis stoicus diuitem illum asiaticum a sese amolitus est. Sed postea quum brundisium aduentarem molitumque essent uenti maris: percortatus eum sum: quoniam illa ratio esset pauoris sui: quam dicere ei super sedisset: a quo fuerat non satis digne compellatus. Atque ille mihi placide & communiter: quoniam inquit audiendi cupidus es audi: quod super isto breui quidem: sed necessario & naturali pauore: maiores nostri conditores sectae stoicae senserunt: uel potius inquit lege. Nam & facilius credideris si legas: & memineris magis. Atque ibi coram ex sarcinula sua librum protulit Epicteti philosophi quintum *διαλέξεων*: idest disputationum quas ab Ariano digestas congruere scriptis *ζήνωνος*: idest Zenonis & Chrysippi non dubium est. In eo libro scilicet graeca oratione scriptum ad hanc sententiam legimus. Vires animi: quas *φαντασίας*: idest imagines philosophi appellant: quibus mens hominis prima statim specie accidentis ad animum rei pellitur non uoluntatis sunt neque arbitrii: sed ut quadam inferunt sese hominibus. Noscitandae probationes autem: quas *συγκαταθέσεις*: idest assensiones uocant: quibus eadem uisa noscuntur ac diiudicantur: uoluntariae sunt sicutque hominum arbitratu. Propterea cum sonus aliquis formidabilis aut e caelo: aut ex ruina: aut repentinus nescius periculi nuncius: uel quid aliud eiusmodi factum est: sapientis quoque animum paulisper moueri: & contrahi: & pallescere: necessum est: non opinione alicuius mali praecipua: sed quibusdam motibus rapidis & inconsultis officium mentis atque rationis peruertentibus. Mox tamen ille sapiens ibidem *τὸς τοιάυτας φαντασίας*: idest eiusmodi imagines uisa istae animi sui terrificae non approbat: hoc est: *ὄν συγκατατίθειται ὄν δὲ προσεπίδοξαι*: idest non assentit: neque coopinatur: sed abiicit respuitque. nec ei metuendum esse in iis quicquid uidetur: atque hoc inter insipientis: sapientisque animum differre dicunt. Quod insipiens qualia sibi esse primo animi sui pulsu uisa sunt: saeva & aspera: talia uere esse putat: & eadem incepta tanquam si iure metuenda sint: sua quoque assensione approbat *καὶ προσεπίδοξαι*: idest coopinatur. Hoc enim uerbo stoici quum super ista re differunt: utuntur. Sapiens autem quum breuiter ac strictim colore atque uultu motus est: *ὄν συγκατατίθειται*: idest non approbat: sed statum: uigoremque sententiae suae retinet: quam de huiusmodi uisis semper habuit ut de minime metuendis: sed fronte falsa & formidine inani territantibus. Hae Epictetum philosophum ex decretis stoicorum sensisse: atque dixisse in eo quo dixi libro legimus: a notandaque esse iccirco existimauimus: ut rebus forte id genus quibus dixi abortis: pauescere sensim: & quasi albescere: non insipientis esse hominis neque ignari putemus. Et in eo tamen breui motu naturali magis infirmitati cedamus: quam quod esse ea qualia uisa sunt censeamus.

Ex quinque corporis sensibus duos esse cum beluis maxime communes: quodque turpis & improba est uoluptas: quae ex auditu: uisu: odoratuque procedit: quae uero ex gustu tactuque est: rerum omnium foedissima est: quum haec duae bestiarum etiam sint: reliqua hominum tantum. Cap. II.

Nebulo

Sarcinula

Deiaili murtis

Quintum Stoicorum

*Quinq; Sicut homin*  
*sensus*

Gustu  
Tactu



Quinque sunt hominum sensus quos graeci αἰσθησεις, id est sensus appellat per quos uoluptas animo: aut corpori quaeri uidetur: gustus: tactus: odoratus: uisus: auditus. Ex his omnibus quae immodice uoluptas capit: ea turpis atque improba existimatur. Sed, n. quae nimia ex gustu atque tactu est. Ea uoluptas sicuti sapientes uiri cōsuerunt omnium rerum foedissima est. Eosque maxime qui duabus istis beluinis uoluptatibus sese dederunt: grauissimi uitii uocabulis graeci appellant: ἀκολάτους: id est libidinosos & intemperantes: uel ἀκρατεῖς, i. incontinentes. Nos eos uel incontinentes dicimus: uel intemperates: ἀκολάτους enim, i. incastigatos si interpretari coactus uelis: nimis id uerbum insolens erit. Istae autem uoluptates duae gustus atque tactus, i. libidines in cibos: atque in uenerē prodigae: solae sunt hominibus communes cum bestiis: & ideo in pecudum ferarumque animalium numero habent: quod quis est his ferinis uoluptatibus priuatus. Caeterae ex tribus aliis sensibus proficiscentes: hominum essent tantum proprie uidentur. Verba super hac re Aristotelis philosophi scripta: ut uel auctoritas clari atque incliti uiri tam infamibus nos uoluptatibus deterreret. *διὰ τὴν οὐ κατὰ τὴν τῆς ἀφῆς, ἢ γέυσεως ἢ οὐκ ἔχοντος, ἢ γιγνομένην, ὅτι ἀνὸς ὑπερβάλλωσιν ἀκρατεῖς λέγονται, οἷτε γὰρ πρὸς τὰ ἀφροδίσια ἀκολάτοι οἷτε πρὸς τὰς τῆς τροφῆς ἀπολάσεις, τῶν δὲ κατὰ τὴν τροφὴν, ἀπὸ ἐνίων ἰδὲν, ἐν τῇ γλώττῃ τὸ ἡδὺ, ἀπὸ ἐνίων δὲ ἐν τῷ λάρυγγι, διὸ καὶ φιλόξενος γεράνου λάρυγγα ἔχουσε ἔχειν, οἷ δὲ κατὰ τὴν ὄψιν καὶ τὴν ἀκοήν, οὐκέτι, ἢ διὰ τὸ τὰς ἀπὸ τούτων, γιγνομένης ἡδονῆς, κοινὰς εἶναι ἡμῖν, καὶ τοῖς ἄλλοις ζώοις, ἀτε ὅσον ὄσσαι κοινὰ ἀτιμότητι εἰσὶ καὶ μάλας ἢ μόναι ἐπονείδισοι, ὡς τε τὸν ὑπὸ τῶν ἡπώμων φέρονται, καὶ ἀκρατεῖς, καὶ ἀκολάτοι λέγονται, διὰ τὸ ὑπὸ τῶν χειρῶν ἡδονῶν ἡπῶσαι, ὅσων δὲ τῶν εἰδησέων πέντε, τὰ ἄλλα ζῶα ἀπὸ δύο μόνων τῶν προειρημένων ἡδέσται, κατὰ δὲ τὰς ἄλλας, ἢ ὅπως οὐχ ἡδέσται, ἢ κατὰ συμβεβηκὸς τῶν πάχει, ὁρῶν ἰδὲν τὰ ὁρῶν, ἢ ὁσφραϊνόμενοι χάρει, ὅτι ἀπολάσει, καὶ ὅταν πληρωθῆ, ὅσων δὲ τὰ τοιαῦτα ἡδέα αὐτῶ, ὡσπερ οὐδὲ ἡμῖν ἢ τῶν τριχῶν, ὅσων δὲ ὅταν ἀδνεῖχωμεν τῶν φαγεῖν, ὅταν δὲ ἐνδεεῖς ὦμεν ἡδέσται, ἢ δὲ τῶν ὁρῶν ἀεί ἡδέσται. Id est*  
Cur incontinentes eos appellare solemus, qui uoluptate contrectandi: aut gustandi exuperantur? Nam quae immodice re utuntur uenerea: & qui luxu delectantur ciborum incontinentes uocamus, ciborum tamen non eadem ratio est: sed partim linguam: partim gulam: sua mouet suauitate. Vnde philoxenus gruis collum a diis immortalibus sibi dari optabat. At uero qui in uidendo audiendoue modum excedunt: non eodem uocabulo significamus: An quoniam uoluptates sensibus hisce accommodatas, communes cum caeteris animantibus habemus? Ergo ut communes spernimus & notamus: solasque omnium aut maxime probodamus. Itaque hominem iis deditum reprehendimus, & incontinentem intemperantemque appellamus: quod uictus a teterimo uoluptatum genere ducitur. Sed quum sentiendi genera quinque sint: caetera animalia duobus tantum: quae modo dixi uoluptatem sibi acquirunt: caeteris uel nihil omnino delectatur: uel paucis ita afficiunt: quod n. uidetur: aut olfacit: tantisper gaudet: quo ad gustus tactusue fruiscat. Cumque genus idipsum concupiscendi expleuit: illorum quoque suauitas desit: ut nobis balsameti odor: quum idigemus: suauis est: ubi satiati repletique sumus amplius suauis non est. Rosa autem odor semper suauis est. Quis igitur huius aliquid humani

*Odor Balsameti*

Fruiscat

*Philoxenus tollit gruis ad hunc modum*

hum  
hom  
mut  
qu  
exilt  
dixi  
mor  
capit  
credi  
cessat  
qui p  
ter tu  
algifi  
frigor  
tus &  
lescat  
aluun  
de w  
uit &  
Ex  
chry  
simus  
crepal  
Aristo  
gibus  
bren  
Hac  
bende

humani pudoris uoluptatibus istis duabus coeundi atq; comedēdi: quæ sunt homini cum sue atque asino communes gaudeat? Socrates quidem dicebat: multos homines propterea uelle uiuere: ut ederent & biberent: sese bibere atq; esse: ut uiueret. Hippocrates autem diuina uir scientia de coitu uenereo ita existimabat: parrem esse quandam morbi teterrimi: quem nostri comitalem dixerūt. Nāq; ipsius uerba hæc tradunt τὴν συνουσίαν εἶναι μικρὰν ἐπιληψίαν. i. Coitū morbum esse comitalem leuiorem.

Quid dicere solit⁹ Socrates Quid coitus secundum Hippocratem

esse co mede si

Quod turpius est frigide laudari: q̄ acerbius uituperari. Cap. III

**T**urpius esse dicebat phauorinus philosophus exigue atque frigide laudari q̄ insectanter & grauius uituperari. Quoniam inquit qui male dicit: uituperat quāto id acerbius facit: tam maxima morte pro iniquo & inimico ducitur. & plerūq; propterea fidem non capit. Sed q̄ ifœcūde atq; ieiune laudat destitui a causa uidet. & amicus quidē creditur eius: quem laudare uult: sed nihil posse reperire: quod iure laudet.

Turpius eē

Quamobrem uenter repentinus timore affluat: quare etiam ignis urinam la cessat. Ca. III.

**A**ristotelis libri sunt: qui problemata physica inscribunt: lepidissimi & elegantiarum omne genus referti: in his quærit. Quam ob causam eueniat: ut quibus inuasit repētinus rei magne timor: plerumque aluo statim cita fiant: item quærit: Cur accidat ut eum qui propter ignem diutius stetit: libido urinæ laceffat: ac de aluo quidem inter timendum prona atq; præcipiti causam esse dicit: quod timor omnibus sit algificus: quem ille appellat ψυγρο ποιντικὴν: idest frigore laborantem: quæ uis frigoris sanguinem caldoremq; omnem de summa corporis cute cogat penitus & depellat: faciatq; simul uti ii qui timent sanguine ex ore decenente pallescant. Is autem inquit sanguis & calor in intima coactus: mouet plerumq; aluum & incitat. De urina crebra ex igni proximo facta: uerba hæc posuit. ἂν δὲ τὸ ὕρ διαχάλασῃ παρρηγός, ὡς περὶ ἡλίου τὴν χιόνα: dest. Ignis autem concretum resoluit & gelu constrictum: ut niuem sol.

Quærit Nale quædignis uina laceffat,

Algificus

Ex Aristotelis libris sumptū: q̄ niuis aqua potui pessima sit: & q̄ ex niue chrystallus concreatur. Cap. V.

**N**tyburte rus concesseramus. hominis amici diuitis: æstate anni flagrantissima ego & quidam alii æquales & familiares mei: eloquentiæ & philosophiæ sectatores erat nobiscum Vir bonus experipatetica disciplina bene doctus: & Aristotelis unice studiosissimus. Is nos aquam multam ex diluta niue bibentis coerebat seueriusq; increpabat. Adhibebat nobis auctoritates nobilium medicorum: & cum primis Aristotelis philosophi rei omnis humanæ peritissimi. qui aquam niualem frugibus sane & arboribus fecundam diceret: sed hominibus potu nimio fatu brem esse: tabeq; & morbos sensim: atq; indiē longam uisceribus infeminare. Hæc quidē ille ad nos prudēter & beniuole. & assidue dictabat. Sed quum bibende niuis pausa fieret nulla pmit e bibliotheca Tyburti quæ tunc in Hercu

Niuis aqua potu pessima.

Crystallus ex niue concreatur,

Aqua niuat frugibus arborum fecunda,

emilio

Luis Silius Episcopus

lis templo satis commode instructa libris erat: Aristotelis librum: eumque ad nos affert. Et huius saltem uiri sapiētissimi inquit uerbis credere: ac definite ualitudinem uestram profligare. In eo libro scriptum fuit. Deterrimam esse potui aquam e niue. Itemq; solidius latiusq; concretam esse eam: quam crysallon graeci appellant. Causaq; ibi adscripta est huiuscemodi: quoniam cum aqua frigore aeris duratur: & coit: necessum est fieri uaporationem: & quandam quasi auram tenuissimam exprimi ex ea: & emanare. Id autem inquit in ea leuissimū est: quod euaporatur. Manet autem quod est grauius & sordidius: & in salubrius: atque id pulsu aeris uerberatum: in modum coloremq; spumæ candidæ oritur. Sed aliquantum quod est salubrius diffilari: atq; euaporari ex niue: indicium illud est: q; minor fit illa quæ ante fuerat: q̄ concreuerat. Verba ipsa Aristotelis ex eo libro pauca sūpsi: & adscripsi: διὰ τὴν ἀποχρίσιν καὶ κρυάλλων ὕδατα. Φαίνεται ἔστιν ὅτι παρὰ τὸ ὕδατος πηγυρῶν, τὸ λεπτότατον διαπνεύεται, καὶ κοφύτατον ἐξατμίζεται. σημεῖον δὲ ὅτι ἐλαττον γίνεσθαι, ἢ πρότερον ὅταν τακτῆ παγὲν. ἀπεληλυθότος δὲ ὑψύγειν τῆς ἀνάγκης καταλαί ποῦρον χεῖρον εἶναι. Idest Cur aquæ ex niue glaciue liquate sint uitiosa. An quia cum aqua quæuis gelu concreuit pars tenuissima diffilatur: & leuissima euaporatur. Indicium illud est: q; deliquata fit minor / q̄ ante fuerit / q̄ concreuerat. Cum itaq; quod salubrius est / defuerit / deterius sit quod relinquitur necesse est. Hoc ubi legimus: placuit honorem doctissimo uiro haberi Aristoteli. atque ita postea ego bellum & odium niui indixi. Alii inducias cū ea uarie factitabant.

Domit Spig reitaz

Sudūcie

**Q**uod pudor sanguinē ab extra diffundit. timor uero cōtrahit. Cap. VI  
 N problematis Aristotelis philosophi ita scriptum est. διὰ τὴν αἰχνοῦ μῦθοι ἐρυθρῶσιν. οἱ δὲ φοβούμενοι. ὠφρεῖσιν. παραπλησιῶν τῶν παλαιῶν ὄντων, ὅτι τῶν αἰχνοῦ μῦθων διαχρεῖται τὸ αἰμακτικῆς καρδίας εἰς ἀπαυτάτα μέρη τῆς σώματος, ὥστε ἐπιπολάζειν. τῶν δὲ φοβηθεῖσι συντρέχει εἰς τὴν καρδίαν ὡστ' ἐκλείπειν ἐκτῶν ἄλλων μερῶν. idest quam ob causam erubescūt quos puduit: pallent qui metuūt: quum istæ affectiones similes inter se sint. An quoniam pudofactis sanguis de corde in omnes corporis partes diffunditur: ita ut superficiem occupet. Metu uero percussis cōtrahitur ad cor: ita ut cæteris partibus defiat. Hoc ego athenis cum Tauro nostro legissem: percuntātusque essem: quid de ratione ista reddita sentiret. Dixit quidem inquit probe & uere quid accideret: diffuso sanguine: aut contracto. Sed cur ita fieret non dixit. Ad huc enim quæri potest quam ob causam pudor sanguinē diffundat: timor cōtrahat: quum sit pudor species timoris: atque ita definiatur. Pudor est timor iustæ reprehensionis. Ita enim philosophi definiunt. αἰχνοῦ ἐστὶ φόβος δικαίου λόγου. idest pudor iustæ uituperationis est timor.

**Q**uid sit obesum: nonnullaq; alia prisca uocabula. Cap. VII  
 Nagro uaticano Iulius Paulus poeta uir bonus: & rex litterarūq; ue: ex impense doctus prædiolum tenue possidebat. Eo saepe nos ad sese uocabat & olusculis pomisq; satis comiter copioseq; iuitabat. Atq; ita molli quodā tempestatis autumnæ die: ego & Iulius  
 Celsinus

Prædiolum tenue

Impense doctus

Cel  
 Ne  
 q; u  
 ban  
 quo  
 sup  
 exse  
 gifc  
 prop  
 tau  
 ra f  
 rā :  
 dub  
 lent  
 forte  
 liber  
 ne il  
 imp  
 uerh  
 deb  
 uelu  
 gnif  
 ony  
 rone  
 C  
 ciis:  
 ctun  
 fere  
 ui q  
 um c  
 bera  
 Tun  
 C. en  
 pella  
 nis p  
 anal  
 mul  
 tra

Celsinus: quum ad eum cenassemus : & apud mensam eius audissemus legi  
 Neuii Alcestin: rediremusq; in urbem forte iam fere occiduo figuras habitus  
 q; uerborum noue: aut insigniter doctorum in Neuiano illo carmine ruminabamur:  
 & ut quæque uox indidem animaduerti digna subuenerat: qua nos quoque  
 possemus uti memoriae mandabamus. Erant autem uerba: quæ tunc suppetebant  
 huiuscemodi. Corpore inquit pectoreq; undiq; abeso: ac mente exfensa: tardi  
 gemulo senio oppressum. Obesum hic notauimus proprie magisq; usitate dictum  
 pro exili atq; gracilento: ἀκέρως ἢ κατὰ ἀντίφρασιν: id est improprie: uel per  
 oblocutionem obesum pro pingui atq; uberi dicitur. Item notauimus quod  
oblitteram gentem pro oblittera dixit. Item q; hostis qui foedera frangerent:  
 foedifragos: non foederi fragos dicit. Item q; rubentem aurora: pudori  
 colorem appellauit & memnonem nocticolorem: item quod forte dubitanter:  
 & ab eo quod est sileo: silenta loca dixit: & puluerulenta: & pestilenta:  
 & carendum tui est pro te quoq; magno impete pro impetu. item quod  
 fortescere posuit pro fortem fieri: quodq; dolentiam pro dolore & auens pro  
 libens, item curis intollerantibus pro intollerandis: quodq; macioliis inquit  
 te ne illis pro manibus: & quiescam si liceo: & fiere inquit impendio infit. id est  
 impense fieri incipit: quodq; accipitret posuit pro iaceret. His nos inter uiam  
 uerborum neuianorum annotatiunculis oblectabamus. Cætera enim quæ uidebantur  
 nimium poetica explosæ orationis usu alieniora prætermisimus: ueluti q; sic de  
 Nestore ait: trifecti fenex & dulcioriloquus. Itaq; tumidis magnisque  
 fluctibus inquit multigrumis: & flumina gelu concreta tegmine esse onychino  
 dixit: & quæ multiplica ludês composuit. Quale illud est. q; uituperones  
 suos subducti supercilii carptores appellauit.

¶ Quæstio an arena: cælum triticum pluralia iueniãt: atq; inibi de quadrigis inimicis: nonnullis præterea uocabulis: an singulari numero cõperiant. Cap. VIII.

**A**dolescentulus Romæ priusquam athenas concederem. quando erat a magistris auditionibusque obeundis ocium: ad frontonem Cornelium uisendi gratia pergebam. Sermonibusq; eius purissimis bonarumque doctrinarum plenis fruebar. Nec unquam factum est: quotiens eum uidimus loquentemque audiuimus quin rediremus fere cultiores doctioresque. Veluti fuit illa quodam die sermocinatio illius leui quidem de re: sed a latinæ ramentum linguæ studio non abhorrens. Nam quum quispiam familiaris eius: bene eruditus homo: & tum poeta illustis: liberatum se esse aquæ intercutis morbo diceret: q; arenis calētibus esset usus: Tum illudens Fronto: morbo quidem inquit cares: sed uerbi unio non cares. C. eni Cæsar ille perpetuus dictator. Cn. Pompeii socer: a quo familia & appellatio Cæsarum deinceps propagata est: Vir ingenii præcellentis: sermonis præter alios suæ ætatis castissimi in libris quos ad Marcum Ciceronem de analogia conscripsit: arenas uitiose dici existimabat: quod arena nunquam multitudinis numero appellanda sit: sicuti neque cælum neque triticum. Contra autem quadrigas etiam si currus unus equorum quattuor iunctorum ag-

emA  
 nicoM  
 tinoD  
 binini  
 39

Sole  
 omiduo  
 Romimad

Obesum  
 Oblittera  
 Foedifragus  
 Fortescere  
 Pudorico  
 lorem  
 Noctico  
 lorem  
 Impete

Dolentia  
 Macioliis  
 Fiere

Multigrumis  
 Vituperones

Carptores

Ares pro  
 libens,  
 Manolis  
 p manis

Cas. i lib.  
 ad Cice.

Un appellatio  
 Esas propagata i

Arena

Cælum tritici  
 Quadriga

Arenas  
 uitiose

Laus Sulpij Cesare

*No sufficiat*  
Arma  
Mcenia  
Comitia  
Inimici  
cia

*Delicia*

men unum sit plurius semper numero dicendas putat: sicut arma & mcenia & comitia: & inimicitias ni quid contra ea dicis poetarum pulcherrime: quo & te purges: & non esse id uitium demonstres. De caelo inquit ille & tritico no inficias eo: quin singulo semper numero dicenda sint: neq; de armis: & de mœniis: & comitiis quin figura multitudinis perpetua censeant. Videbimus autē post de inimiciis & quadrigis: ac fortasse an de quadrigis ueterum auctoritati concessero: inimiciam tamen sicut insciētiā: & impotentiam & iniuriam quæ ratio est: quāobrem. C. Cæsar uel dictam esse a ueteribus: uel dicendam a nobis non putat. Quādo Plautus lingua latina decus: deliciam quoq; *ἐνικω* s. i. singulariter dixerit pro delitiis: Mea inquit uoluptas: mea delicia. Inimiciam autē. Q. Ennius in illo memoratissimo libro dixit. Eo inquit ingenio natus sum: amicicia atq; inimiciā in fronte promptā gero. Sed enim arenas parum latine dici quis (oro te) aut alius scripsit: aut dixit. Ac ppter ea peto: ut si. C. Cæsaris liber præ manibus est: promi iubeas: ut q̄ confidēt hoc dicat: estimari a te possit. Tū prolato libro de analogia primo: uerba hæc ex eo pauca memoriæ mandauit. Nam quum supra dixisset: neq; calum triticū: neq; arenam multitudinis significationem pati. Num tu inquit harum rerum natura accidere arbitraris: q; unā terrā: & pluris terras: & urbem & urbes: & imperiū & imperia dicamus? Neq; quadrigas in unā nois figuram redigere: neq; arenam in multitudinis appellationem conuertere possimus. His deinde uerbis lectis Fronto ad illum poetam: Videtur ne tibi inquit. C. Cæsarem de statu uerbi contra te factis aperte satisq; constanter pronūciasse? Tunc permotus auctoritate libri poeta: Si a Cæsare inquit ius prouocandi foret: ego nunc ab hoc Cæsaris libro prouocassem. Sed quoniam ipse rationem sententiæ suæ reddere super sedit: nos te nunc rogamus: ut dicas: quam esse causam uitii putes: & in quadriga dicenda: & in arena. Tum Frōto ita respondit. Quadrigæ semper: & si multiugæ non sunt: multitudinis tamen tenentur numero: quoniam quattuor simul equi iuncti quadrigæ quasi quadriagæ uocātur. Neque debet prorsus appellatio eorum plurium includi in singularis numeri unitatem. Eandem quoq; de arena rationem habendam: sed in specie dispari. Nam cum arena singulari numero dicta: multitudinē tamen & copiam significet minimarum: ex quibus constat: partium: indocte & inscite arenæ dici uidentur: tanq̄ id uocabulum indigeat numeri amplitudine: cum ei singulariter dici ingenita sit naturalis sui multitudo. Sed hæc ego inquit dixi: non ut huius sententiæ legisq; fundus subscriptor que fierem: sed ut ne Cæsaris uiri docti opinionem: *ἀπαρρηστω*: id est absque consolatione destituerem. nam cum cælum semp̄ *ἐνικω*: id est singulariter dicatur: mare & terra non semper: & puluis: & uentus: & fumus non semper: cur inducias: & cerimonias scriptores ueteres nonnunq̄ singulari numero appellauerunt: ferias & nundinas: & inferias: & exequias nunquam. Cur mel & uinum atque id genus cætera multitudinis numerum capiunt: lac non capiat? Quæri inquam ista omnia: & enucleari: & excudi ab hominibus negociosis in ciuitate tam occupata non queunt. quin iis quoque ipsis quæ iam dixi: de

*Quadrigæ semper multitudinis tenentur numero*  
Quadrigæ  
quasi quadriagæ  
Eandem quoque de arena

Cælum  
Fumus

*fructuari*

Lac

*quædam nota*



dixi : demoratos uos esse uideo : alicui (opinor) negocio destinatos . Ite ergo nunc : & quando forte erit ocium : quarite an quadrigam & arenas dixerit e cohorte illa duntaxat antiquiore: uel oratorū aliquis uel poetaꝝ. i. classicus asfiduusq; aliquis scriptor nō pro letarius. Hæc quidē Fronto requirere nos iusfit uocabula nō ea re (opinor)q; scripta eē in ullis uetereꝝ libris existimaret: sed ut nobis studiū lectitadi in quæredis rarioribus uerbis exerceret . Quod unū ergo rarissimū uidebat inuenimus quadrigā numero singulari dictā: in libro satyraz. M. Varrois: qui in scriptus est: exdemetricus. Arenas aut̄ πληθυντικῶς. idest pluratiue dictas minore studio quærimus quia præter. C. Casarē : quod equidem meminerim: nemo hoc doctorum hominum dedit.

*Classim  
Castor*

quadriga

Antoii Iuliani in cōuiuio ad quosdā græcos lepidissima respōsio. Cap. IX.

**A**Dolefcens e terra asia de equestri loco: lata indolis: moribusq; & fortuna bene ornatus: & ad musicā facili ingenio ac libenti cenam dabat amicis ac magistris in rusculo celebrandæ lucis annuæ: quā sibi principem uitæ habuerit. Venerat tum nobiscum ad eam cœnam Antonius Iulianus rhetor docendis publice iuuenibus magister hispano ore: florentisq; homo facundiæ: & rerum litterarūq; ueterum peritus. Is ubi eduliis finis & poculis mox sermonibusq; tempus fuit: desiderauit exhiberi: quos habere eum adolescentem sciebat scitissimos utriusq; sexus: qui canerēt: uoce & qui psallerent. Ac postea quam introducti pueri puellæq; sunt: iucundūq; in modum ἀνακρεοντεία. idest anacreontea hoc est anacreontis uersus pleraz & sapphica: & poetarum quoq; recentium ἐλεγεία: idest elegos: hoc est lugubria carmina : quædā ἔρωτικὰ: idest amatoria dulcia & uenusta cecinerunt. Oblectati autem sumus præter multa alia uersiculis lepidissimis anacreontis senis: quos equidem scripsi: ut interea labor hic uigiliarum: & in quies suauitate paulisper uocum atq; modulorum acquiesceret.

*Let  
indolis*

*Rusculu*

*Hispano  
ore,*

*ἔρωτικὰ  
amatoria*

τὸν ἀργυροῦν τορέυσας ἠφαισὲ μοι πόισον.  
 πᾶσι πῶς λίας μὲν οὐκ ἔστι, τί τὰρ μάχαισι καὶ μὲν.  
 ποτήριον δὲ κῶλον ὄσον δυνὴ βάθυνον.  
 καὶ μὴ πόσει κατ' αὐτὸ μήτε ἄστρα, μή τ' ἀμάξας.  
 τί πλειάδων μέλλει μοι, τί δ' ἄστ' εὖρος βοώτεω.  
 πόισον ἀμπέλους μοι, καὶ βότρυας κατ' αὐτὸ.  
 καὶ χρυσέους πατόντας ὁ μὲν καλῶς λυαίω. **ἔρωτα καὶ βάθυνον. Idest**

Argentum tornans fabrica uulcane mihi.  
 Non hominem armatum: quid enim cum bellis mihi?  
 Sed cauum poculum cude: quantum ueles maxime.  
 Inq; eo neq; astra: nec plaustra facias.  
 Nam quid cum pleiadibus: quid cum boote mihi?  
 Vites fabrica quæso intus: & racemos pariter  
 Aureosq; pulchre calcantis comites lyæi.  
 Amoreq; pfūdū simul. Tū græci plusculi qui in eo cōuiuio erāt: hoies amce  
 ni: & nras quoq; litteras hau d icuriose docti, Iulianū rhetorē laceffere: in secta

Iulianus  
Hispanus  
rhetor

Quilado

Satira  
Imaginatio  
ab Otia  
Ava pcedit abia

Mundus  
Gemistis  
Limatis  
Pressis

Valerius  
Ædituus  
Portius  
Licinius  
Q. Catul-  
lus

riq; adorti sunt tanq̄ prorsus barbaꝝ & agrestem qui ortus terra hispāia foret. Clamatorq; tantum & facundia rabida iurgiosaq; esset. Eiusq; linguæ exercita- tiones doceret: quæ nullas uoluptates: nullaq; mulcedinē ueneris atq; musæ ha- beret. Saepq; eum percūtabant: quid de Anacreōte cæterisq; id genus poetis sentiret. Et ecquis nostræ poetarū tam fluentes carminum delicias fecisset? Nisi Catullus inquit forte pauca: & Caluus itidē pauca. Nam Neuius implicata: & Hortēsius inuenusta: & Cinna illepida: & Mēmius dura ac deinceps oēs rudia fecerūt atq; absona. Tum ille pro lingua patria. tanquam pro aeris: & focus aīo irritato indignabūsus. Cedere equidem iquit uobis debui: ut in tali *ἀστυρία*. i. lu- xu prodigalitate: atq; nequitia artium nos uinceretis. Et sicut in uoluptatibus cultus atq; uictus: ita in cantilenarum quoq; multis anteiretis. Sed ne nos: id est nomē latinum: tanquam profecto uastos quosdā & insubidos *ἀναφροδισια- ασ*: id est inuenustatus condēnetis: permittite mihi quæso operire pallio caput: quod quadam parum pudica oratione Socratē fecisse aiunt. Et audite ac disci- te nostros quoq; antiquiores ante eos quos nomiaistis: poetas amafios: ac uene- rios fuisse. Tum resupinus capite conuelato uoce admodum quam suauis uer- sus cecinit Valerii Aeditui ueteris poetæ. Item Porcii Licinii: & Q. Catulli: quibus mundius: uenustius: limatius: pressius græcum latinumue nihil quic- quam reperiri puto. Versus Aeditui.

Dicere cum conor curam tibi pamphila cordis.

Quid mihi abs te quaram: membra labris abeunt.

Perpectus miserum manat mihi subito sudor.

Si tacitus subidus: duplo ideo pareo:

Atq; item alios uersus eiusdem additi: non hercle minus dulcis quā prior es.

Quid faculam præfers phileros: qua nihil opus nobis?

Ibimus: hic lucret pectore flamma satis:

Istam non potis est uis sæua extinguere uenti.

Aut humber celo candidus præcipitans.

At contra hunc ignem ueneris: nisi uenus ipsa:

Nulla est quæ possit uis alia opprimere.

Item dixit uersus porcii Licinii hosce.

Custodes ouium uidere propaginis agnum.

Quæritis ignem? ite huc. quæritis? ignis homo est.

Si digito attigero: incendam siluam simul omnem.

Omne pecus flamma est: omnia quæ uideo.

Q. Catulli uersus illi fuerunt.

Aufugit mi animus: credo (ut solet) ad theotimum.

Deuenit. sic est. perfugium illud habet.

Quid si non interdixissem ne illud fugituum.

Mitteret ad se intro? sed magis eiiceret.

Ibinus quæsitum: uerum: ne ipsi teneamur.

Formido. quid agros? da uenus consilium.

¶ Verba

Verba hæc p̄ter propter: in usu uulgi prodita etiã Ennii fuisse. Cap. X



Emini me quodã & Celsinũ iulianũ Numidã ad Frõtonẽ Cornelium: pedes tunc grauitè agrũ ire uisere: atq; ibi qui introducti sumus: offendimus eũ cubatẽ in symphodio grãciẽsi: circũ undiq; sedẽtib; multis: doctrina aut genere aut fortuna nobilibus uiris: assistebãt fabri ædiũ cõplures balneis nouis moliẽdis adhiberi oñdebãtq; depictas in mēbranulis uarias species balnearũ. Ex qbus quũ elegisset unã formã: speciẽq; ueris: interrogauit: quãtus esset pecuniã cõspectus ad id totũ opus absoluedũ. Cũq; architectũ dixisset necessaria uideri eẽ sestertia ferme. ccc. unus ex amicis Frõtonis & p̄ter propter inq; alia quinquagita. Tũ fronto dilatis sermonibus quos hãre de balnearũ sumptu instituerat: aspiciẽs ad eũ amicũ qui dixerat quinquaginta esse alia p̄ter p̄pter: atq; ille amicus nõ meũ inq; hoc uerbũ est: sed multorũ hoĩum: quos loquẽtis id audias. Quid aut id uerbũ significet nõ ex me sed ex grãmatico quãredũ est. ac simul digito demõstrat grãmaticũ haud incelebri noĩe Romã docẽtẽ sedentẽ. Tũ grãmaticus usitati puulgat iq; uerbi obscuritate motus. Quãrimus inq; quod honore quãstioĩs minime dignũ est. Nam nescio quid hoc prãnimis plãbeĩũ est & inopificũ sermonibus q̄ notius: at enim Frõto iam uoce atq; uultu intẽtiore: ita ne inq; magister de honestũ tibi: deculpatũq; hoc uerbũ uideĩ: quo & M. Cato. & M. Varro & plerãq; etias sup̄ior ut necessario & latino usi sunt. Atq; ibi iulius Celsinus admonuit in tragœdia quoq; Q. Ennii: quã Iphigenia inscripta est: id ipsum de quo quãrebat: scriptũ esse & a grãmaticis cõtaminari magis solitũ: quã enarrari. Quo circa statim proferrĩ Iphigeniam. Q. Ennii iubet in eius tragœdiã choro inscriptos esse hos uersus legimus.

In sym  
phodio  
grãciẽsi

Preter p̄  
pter

Elebrantur

Architectus

Elebrantur

De honestũ  
Deculpatũ

Ocio qui nescit uti: plus negociũ habet. Quã quũ est negociũ in negocio.

Nam cui quid agat: institutum est: nullo negocio

Id agit studet ibi: mentem atq; animum delectat suum

Ocioso initio animus nescit: quid uelit.

Hoc idem est enim neq; domi nunc nos: nec militia sumus.

Imus huc: hinc illuc: quum illuc uentum est: ire illinc lubet.

Incerte errat animus præter propter uitam uiuitur.

Hoc ubi lectũ est: tũ deĩde Frõto ad grãmaticũ iã labẽtẽ: audisti ne inq; magĩ optime Enniiũ tuũ dixisse præter p̄pter: & cũ snia quidẽ tali quali seuerissimã philosophorũ esse obiurgatioẽs solẽt. Petimus igitẽ dicas (qm̄ de Enniano iam uerbo q̄rit) qd sit notus eiusce uersus sensus: icerte errat aĩus: p̄ter p̄pter uitã uiuit. Et grãmaticũ sudãs multũ ac rubẽs multũ: quũ id pleriq; plixius riderẽt exurgit. Et abiẽs. Tibi inquit frõto postea uni dicã: ne inscitiores audiãt ac discant: atq; ita omnes relicta ibi quãstione uerbi consurreximus.



Ponit uersus Platonis amatorios: quos admodũ iuuenis lusit: dum tragœdiis contendit. Cap. XI.

Elebrantur duo isti grãci uersiculi: multorumq; doctorum hominũ memoria dignant: q; sint lepidissimi & uenustissimã breuitate

R

tis. Neq; adeo pauci sūt ueteres scriptores: q̄ eos Platonis eē p̄hi affirmāt: q̄b̄  
 ille adolescēs luserit: cū tragœdiis quoq; eodem tempore faciēdis præluderet.  
 τὴν ψυχὴν ἀγάθωνα φίλων ἐπιχέλεισιν ἔχον. ἢ λθεῖ τὰρ ἢ τλήμων, ὡς διαβησομένη. idest  
 Sauia dans agathon animam ipse in labra tenebam.

Aegra etenim properās tanquam habitura fuit. Amicus meus δὲ μουσος, idest  
 nō ielegans adolescens: in plures uersiculos licentius liberiusq; uertit: qui qm̄  
 mihi quidem uisi sunt non esse memoratu indigni: subdidi.

Dum semhiulco sauio meum puellum fauio.

Dulcemq; florem spiritus duco: ex aperto tramite:

Labias

Anima ægra & faucia cucurrit ad labias mihi.

Rictumq; oris per uium & labia pueri mollia:

Rimata iuineri transitus transiliret nititur.

Tum si moræ quid plusculæ fuisset in cœtu osculi

Amoris igni percita transisset: & me linqueret.

Et mira prorsus res maneret: ut ad me fierem

Mortuus: ad puerum intus uiuerem.

¶ Disertatio Herodis attici sup ui & natura doloris: Suaq; opiniōis affirma-  
 tio p̄ exēplū indocti rustici: q̄ cum rubis fructiferas arbores p̄cidit. Cap. XII.



Erodē atticum consularem uirum athenis differentem audiui græ-  
 ca oratione: in qua fere omnis memoriæ nostræ uniuersos gravita-  
 te atq; copia: & elegantia uocum longe præstitit. Dissertuit autem  
 contra ἀπάθειαν: idest tranquillitatem stoicorum laceffitus a quodā  
 stoico: tanq̄ minus sapienter: & parum uiriliter dolorem ferret: ex morte pue-  
 ri: quem amauerat. In ea disertioe quātulū memini: huiuscemodi sensus est:  
 q̄ nullus usq; homo qui secundum naturam sentiret: & saperet: affectionibus  
 istis animi: quas πάθει: idest passiones appellabat: ægritudinis: cupiditatis: timo-  
 ris: iræ: uoluptatis carere: & uacare totis posset: & omnino non dolere. Atq; si  
 posset etiam obniti ut totis careret: non ex re id esse melius. quoniam lāgueret  
 animus: & torperet affectionum quarundam adminiculis: ut necessariō pluri-  
 mum imperio priuatus. Dicebat enim sensus istos motusq; animi: qui cum im-  
 moderatiores sunt: uitia fiunt: innexos implicatosq; esse uigoribus quibusdam  
 mentiū & alacritatibus. Ac propterea si omnino omnis eos imperitius cōuella-  
 mus: periculum esse: ne eis adhærētes bonas quoq; & utiles animi idoles amit-  
 tamus. Moderandos esse igitur & scite considerateq; purgandos cēsebat: ut ea  
 tantum quæ aliena sunt: contraq; naturam uiderentur: & cum perniciæ agnata  
 sunt: detrahant. Ne profecto id accidat: quod cuipiā Thracio isipienti & rudii  
 agro: quē emerat: pcurādo uenisse usu fabula est. Homo Thracius inquit ex  
 ultima barbaria ruris colēdi insolens: cū in terras cultiores humanioris uitæ cu-  
 pidine cōmigrasset: fundū mercatus est olea atq; uite consitū: qui quia nihil ad  
 modum super uite aut arbore colenda sciret: uidet forte uicinū rubos late atq;  
 alte abortos excidentem. Fraxinos ad summum prope uerticem deputantem.  
 Suboles uitium eradici bus caudicum super terram fusas reuellentem. Stolo-  
 nes in pomis

παθει

Fabula ru-  
 stici cuius-  
 dā rudii  
 mi.

Stolones

nes in pomis: aut in oleis proceros: atq; decerptos amputantē. Acceditq; prope & cur tantā ligni atq; frōdiū cadē faceret: p̄cōtatus est. Et uicinus ita respōdit: ut ager inqt mūdus purusq; fiat: eiusq; arbor atq; uitis fecūdior. Discedit ille a uicino grās agēs: & latus tanq̄ adeptus rei rusticā disciplinā. Tū falcē ibi ac securi capit: atq; ibi hō miser iperitus uites suas sibi oīs & oleas detruncat. Comasq; arborū leuissimas: uberrimosq; uitiū palmites decidit: & fructera atq; uirgulta simul oīa pomis si uigibusq; gignēdis foelicia: cū sentibus & rubis: purifi cādi agri grā cōuellit: mala mercede doctus: audaciā: fiduciaq; peccādi imitati one falsa eruditus. Sic inqt isti apathiaē sectatores: q̄ uideri se eē trāquillos: & in trepidos: & imobiles uolunt: dū nihil cupiūt: nihil dolent: nihil irascunt: nihil gaudent: omnibus uehementioribus animi officiis amputatis: in corpore igna uae & quasi eneruatae uitae consenescent.

Vide de  
ta li hoīuz  
genere:

Decurante  
Coma pro  
folio

Apollinar

¶ Quos pumiliones dicimus: grāce νάνους appellari.

Cap. XIII.

**S**Tabāt forte una in uestibulo palatii fabulātes Frōto Cornelius: & Festus Posthumius & Apollinaris Sulpitius. Atq; ego ibi assistēs cū q̄busdā aliis sermones eorū quos de līarū disciplinis hēbāt: curi osi⁹ captabā. Tū Frōto Apollinari. Fac me inqt magister ut sim certus: an recte supfederim nanos dicere: parua nimis statura homines: malueri q; eos pumiliones appellare: quoniā hoc scriptum esse in libris ueterū memine rā. Nanos autē sordidum esse uerbum & barbarū credebā. Est qdē inquit hoc Apollinaris in consuetudine imperiti uulgi frequens: sed barbarū non est: cen seturq; linguā grācae origine. Νάνους enim grāci uocauerunt breui atq; humi li corpore homines: paulum supra terram extantes. Idq; ita dixerunt adhibita quadam ratione etymologiae cum sententiā uocabuli competente. Et si memo ria inquit mihi non labat scriptum hoc est in comœdia Aristophanis: cui no nem est ἀκλαυής, id est minime plorans. Fuisset autē uerbum hoc a te ciuitate do natum, aut in latinam coloniam deductum: si tu eo uti dignatus fores. Effetq; id impendio probabilius: quam quā a Laberio ignobilia nimis & sordentia in usum linguā latinā intromissa sunt. Tum Festus Posthumius grāmatico cui piam latino Frontonis familiari. Docuit inquit nos Apollinaris nanos uerbum grācū eē. Tu nos doce in quo de mulis aut equuleis humilioribus uulgo dici tur: an ne latinum sit: & apud quem scriptum reperiatur. Atq; ille grāmaticus: homo sane perq̄ in noscendis ueteribus scriptis exercitus. Si piaculum inquit non committit̄ præsente Apollinare: quid de uoce illa grāca latinaue sentiā di cere audeo tibi Feste quærēt̄i respondere esse hoc uerbum latinum. Scriptum q; inueniri in poematis Heluī cinnæ nō ignobilis neq; indocti poetæ. Versus eius ipsos dixit: quos quoniam memoriā mihi aderant: adscripsi.

Pumilio

Nanos  
breuē

ἀκλαυής  
minime plo

Nanus

At nunc me genii nana per salicta

Bigis rheda rapit citata nauis.

¶ Contemporaneos fuisse Cæsari & Ciceroni. M. Varronem & P. Nigidium ætatis suæ doctissimos Romanos. Et q; Nigidii commentationes propter earum obscuritatem subtilitatemq; in uulgus non exeunt.

Cap. XIII.

R ii

M. Cicero  
C. Caesar  
M. Var.  
P. Nigidius



Etas. M. Cic. & C. Caesaris p̄stati facūdia uiros paucos habuit. Doctrinae at̄ multiformiū uariarūq; artiū qbus humanitas erudita est: culmina habuit. M. Var. & P. Nigidius. Sed Varronis qdē monumēta reꝝ ac disciplinae: quae p̄ lras cōdidit in p̄patulo frequētisq; usu ferūt. Nigidiaē at̄ cōmētatiōes nō p̄inde in uulgus excūt: & obscuritas subtilitasq; earū tāq; paꝝ utilis derelicta ē. Sicuti sūt q̄ pauloātē legimus i cōmētariis eius: quos grāmaticos i scripsit. Eꝝ quaedā ad demōstrādū scripturae genus exēpli grā sumpsit. Nā quū de natura atq; ordine litterarū differeret: q̄s grāmatici uocales appellāt: uerba haec scripsit. Quae relinqmus in enarrata ad exercēdā legētū intētiōē a & o semp̄ p̄cipes sunt: i & u semp̄ subditae. e. & subdit & p̄it. In eurippo p̄ait & subdit in aemilio. Siq; putat p̄ire u in his uerbis Valerii: Vēnoni: uolusi. Aut i in his iāpridē: iecur: iocū: iucundū: errabit. q; haec lra quū p̄aūt: ne uocales qdē sunt. Itē ex eodē libro uerba haec sunt. Inter lram n & g est alia uis: ut in noie anguis & angaria: & anchorae: & increpat & incurrit: & ingēu. In oibus. n. his nō ueꝝ n sed adulterinū p̄oit. Nā n nō eē lingua indicio est. Nā si ea littera esset lingua palatū tāgeret. Alio deinde in loco est scriptū. Gracos nō tantae insciētia arcesso qui ex o & u scripserūt: quātē qui ei ex e & i illud enim inopia fecerunt: hoc nulla re subacti.

Nodi in  
soluti ex  
litteris Ni  
gidianis

AVLI GELLII NOCTIVM ATTICARVM COMMENTARII  
LIBER VIGESIMVS.

Disceptatio Sex. Ceciliū iurecōs. & Phauorini p̄hi de legibꝝ. xii. tab. Cap. I. Ex. Cecilius in disciplina iuris atq; legibꝝ po. Ro. noscēdis: ite p̄tādīsq; scia usu aucto ritateq; illustri fuit. Ad eū forte in area palatia quū salutationē Caesaris opprimur: p̄hūs Phauorius accessit. Collocutusq; est nobis: multisq; aliis p̄sentibꝝ. In illis tūc eorū sermōibus orta mētio est legū decēuiraliū: q̄s decēuiri ei rei grā a populo creati cōposuerūt. Inq; xii. tab. cōscripserūt eas leges quū Sex. Cecilius inq̄sitis exploratisq; multarū urbiū legibus: elegātis atq; absoluta breuitate uerborū scriptas diceret. Sic inquit hoc Phauorinus in pleraq; earū legum parte ita uti dicis. Nō enim minus cupide tabulas istas. xii. legi: q̄ illos decem libros Platonis de legibus. Sed quaedā istic animaduertunt: aut obscurissima aut leuia: contra dura nimis & remissa: aut nequaq; ita ut scriptū est cōsistentia. Obscuritates inquit Sextus Cecilius: non assignemus culpe scribentiū: sed insciētia non assequentiū: quanq; ii quoq; ipsi qui quae scripta sunt: minus percipiunt: culpa uacāt. Nam longa at̄as uerba atq; mores ueteres oblitterauit: quibus uerbis moribusq; sentētia legum comprehensa est. Trecentesimo namq; anno post Romam conditam tabulae cōpositae scriptaeq; sunt. A quo tempore ad hūc diem anni esse non longe minus. dcc. uident. Dure autem scriptum esse in



Quo ipse tabule scriptae sunt.